

Pe copertă:

Apariția Fecioarei.

Vitraliu în Bazilica „Neprihănitei Zămisliri”
de la Lourdes

2

René Laurentin

APARIȚIILE FECIOAREI MARIA LA LOURDES

RELATARE DOCUMENTATĂ

Baia Mare 2019

Titlul original: *Lourdes. Récit authentique des apparitions*

Traducere: Pr. Adrian Fabian Botea

Pr. dr. Cristian-Florin Sabău

© Pierre Zech Editeur Paris 1987

© Lethilleux Paris 2009

© Toate drepturile în limba română aparțin Editurii Surorilor Lauretane

NIHIL OBSTAT/IMPRIMATUR

Pentru ediția originală în limba franceză: Preacuviosul Dom Filibert Moreau,

Abate de Notre-Dame de Tournay,

Preacuviosul Dom Jean-Gabriel Delsol, *Abate coadjutor* – Lourdes, 25 martie 1966

†Pierre-Marie Théas,

Episcop de Tarbes și Lourdes.

Lourdes, 31 martie 1966

Pentru ediția în limba română:

PSS †Virgil Bercea, Episcop greco-catolic de Oradea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LAURENTIN, RENÉ

Aparițiile Fecioarei Maria la Lourdes : relatare documentată / René Laurentin;

trad.: pr. Adrian Fabian Botea și pr. dr. Cristian-Florin Sabău. - Baia Mare :

Editura Surorilor Lauretane, 2019

ISBN 978-606-8999-14-2

I. Botea, Adrian Fabian (trad.)

II Sabău, Cristian Florin (trad.)

2

Colecția „LOURDES”

volumul 1

Coordonatorul colecției: pr. Cristian F. Sabău

CUPRINS

Cuprins5

Adrian Botea, Vittorio Messori, INTRODUCERI.....9

Introducere la ediția în limba română, 11;

Introducere la ediția italiană - *Acea Grotă pe un râu: un loc
«foarte subtil», 16.*

**René Laurentin, APARIȚIILE FECIOAREI MARIA LA
LOURDES. RELATARE DOCUMENTATĂ47**

Avertizare49

Prolog: Necazurile familiei Soubirous (1841-1858).....50

*Un deces, 50; O căsătorie, 50; O naștere, 53; Declinul, 54;
Holera, 58; Ultima moară, 59; La cârciuma Nicolau, 60; În
cocioabă, 61; La închisoare, 63; Foametea, 66;
Demnitatea, 68; La Bartrès, 70; Întoarcerea la Lourdes, 74;*

I. Joi, 11 februarie 1858. Prima apariție77

*Lemne și oase, 78; O grotă, 80; O adiere care trece, 81; Un
surâs, 82; Rozarul, 82; Dintr-odată, 83; «N-ați văzut
nimic?», 84; «Prostii», 86; Mlădieri cu pieptenul și mlădieri
cu joarda, 87; O livră de pâine, 89; Rugăciunea de seară, 89;*

II. Ziua de vineri, 12 februarie 185891

III. Ziua de sâmbătă, 13 februarie 185892

IV. Duminică, 14 februarie 1858, A doua apariție94

*Permisiunea, 94; În drum spre grotă, 96; «Vezi ceva?», 96;
Strălucirea, 97; Teama, 98; De la grotă la moară, 99; Mai și
bățul, 103; «Nu vreau să mai mergă», 104;*

V. Ziua de luni, 15 februarie 1858106

«Mascarade», 106; La ora de atelier, 107;

VI. Ziua de marți, 16 februarie 1858110

*O fostă servitoare, 110; Interogatoriul, 111; Începând de
măine, 111;*

VII. Ziua de miercuri, 17 februarie 1858113

VIII. Joi, 18 februarie 1858. A treia apariție114

- «Qu'ey yé», 115; Hârtie și peniță, 116; În cavernă, 117; Pe calea de reîntoarcere, 119; Remușcarea lui Mai, 120; «Nu în această lume», 120; «Moștenitoarea», 122;
- IX. Vineri, 19 februarie 1858. A patra apariție124**
- X. Sâmbătă, 20 februarie 1858. A cincea apariție128**
- XI. Duminică, 21 februarie 1858. A șasea apariție132**
La părintele Pène, 133; La comisar, 134; În «cachot», 150;
- XII. Luni, 22 februarie 1858. Zi fără apariție152**
În clasă, 152; La grotă, 153; «O forță căreia nu i te poți opune», 154; Doi jandarmi, 155; Pe pod, 156; Mareșalul intervine, 156; Moara zilelor urâte, 158; Funcționarii, 159;
- XIII. Marți, 23 februarie 1858. A șaptea apariție160**
Un însoțitor recalcitrant, 160; Pe drum, 163; O convertire, 164; Broșa neagră, 166; Flacăra lumânării, 166; Primele entuziasme, 166; La Café Français, 169; Vizită după vizită, 171;
- XIV. Miercuri, 24 februarie 1858. A opta apariție177**
Dominiquette intră în scenă, 177; Tufa de trandafiri sălbatici, 177; În interiorul cavernei, 179; Pățania mătușii Lucile, 180; Conversația tăcută, 181; Pocăință, 182;
- XV. Joi, 25 februarie 1858. A noua apariție184**
Veghe de rugăciune, 184; Părerea Elfridei, 185; Mersul în genunchi, 188; Sub bolta stâncii, 188; Ce caută Bernadeta?, 189; În noroi, 190; Iarba, 190; Ce a pățit Bernadeta?, 191; «Mergeți să beți la izvor», 192; Primele sticle, 195; O ceartă, 196; La procuror, 197; La cârciumă, 205; Dansul crucilor și al lumânărilor, 206;
- XVI. Vineri, 26 februarie 1858. Zi fără apariție208**
O problemă de conștiință, 208; În zadar..., 209; Impresia avută de Victorie, 210; O apă misterioasă, 211;
- XVII. Sâmbătă, 27 februarie 1858. A zecea apariție212**
Întâlnirile cu misterul, 212; Punctul de vedere al directorului, 213;
- XVIII. Duminică, 28 februarie 1858. A unsprezecea apariție ...216**
Interogatoriul, 216; Ancheta Clarens, 218;
- XIX. Luni, 1 martie 1858. A douăsprezecea apariție222**

- Două mantale albe, 222; Ce se spune prin Lourdes?, 223; Un preot la grotă, 224; «Binecuvântarea rozarelor», 226; Soubiroușii suspecți, 228; Un miracol și o naștere, 228; «Bani», 230;
- XX. Marți, 2 martie 1858. A treisprezecea apariție232**
De pe la grotă, 232; De pe la casa parohială, 233; Funcționarii publici, 250;
- XXI. Miercuri, 3 martie 1858. A paisprezecea apariție254**
Pe drum, 254; Dezamăgirea, 255; Apariția amânată, 257; Peyramale la Tarbes, 258; «Să facă să înflorească tufa de trandafiri sălbatici!», 260; La «Rotchil», 260; Verișoara Jeanne, 262; De pe la funcționari, 263; Priveghere armată, 267;
- XXII. Joi, 4 martie 1858. A cincisprezecea apariție268**
Pe picior de război, 268; La grotă, 271; Oare unde e Bernadeta?, 272; Norocul Jeannei, 275; În grotă, 277; Momentul fascinației, 278; Scufia roșie, 278; La cocioabă, 280; Perindarea, 282; La părintele paroh, 286; «Nevăzătoarea din Barèges», 287; Ultima perindare, 289; Vântul minunilor, 291;
- XXIII. De la 5 la 24 martie 1858292**
Victoria «Lavedan»-ului, 293; Viața tăcută, 295; Bolnavul din șemineu, 297; «Nevăzătoarea din Luz», 304; Măsurile poliției, 305; Interogatoriul din 18 martie, 307; «Apă periculoasă», 309;
- XXIV. Joi, 25 martie 1858. A șaisprezecea apariție311**
Buna Vestire, 311; Numele lui Aqueró, 313; La părintele paroh, 316; Ce înseamnă «Neprihănită Zămislire», 317;
- XXV. Din 26 martie până în seara de 6 aprilie320**
- XXVI. Miercuri, 7 aprilie 1858. A șaptesprezecea apariție325**
Antoinetta și Théotiste, 325; O mulțime de o mie de persoane, 326; Ultimul sosit, 326; Proba focului, 327;
- XXVII. De la 7 aprilie la 16 iulie 1858. Bernadeta se face nevăzută ..333**
- XXVIII. Vineri, 16 iulie 1858. Ultima apariție 336**
«Fața» prefectului, 336; Atracția, 337; Pe pajiștea Ribère, 338; «Nici gardurile, nici apa râului Gave», 339;

Respect **Concluzie: Semnificația aparițiilor340**

1. Ordinea aparițiilor, **340**; *Ordine statică*, **340**; *Ordine dinamică*, **341**; *Ordine a mesajului*, **346**;

2. Obiectul mesajului, **346**;

A. SĂRĂCIE, **347**; *Mărturia Bernadetei*, **347**; «*Săracilor li se binevestește*», **349**;

B. RUGĂCIUNE, **352**; *Pelerinajul*, **353**; *Capela*, **355**; *Euharistia*, **355**;

C. POCĂINȚĂ, **356**; *Convertire și pocăință*, **357**; *Exerciții de pocăință*, **359**; *Pe urmele Bernadetei*, **361**; *Miracole și bolnavi*, **361**; *Impactul istoric*, **364**;

D. «EU SUNT NEPRIHĂNITA ZĂMISLIRE», **366**; *Identitatea Mesagerei*, **366**; *Neprihănită Zămislire*, **367**.

ANEXĂ DE DOCUMENTE371

Fundamentele *Relatării Autentice*, **373**;

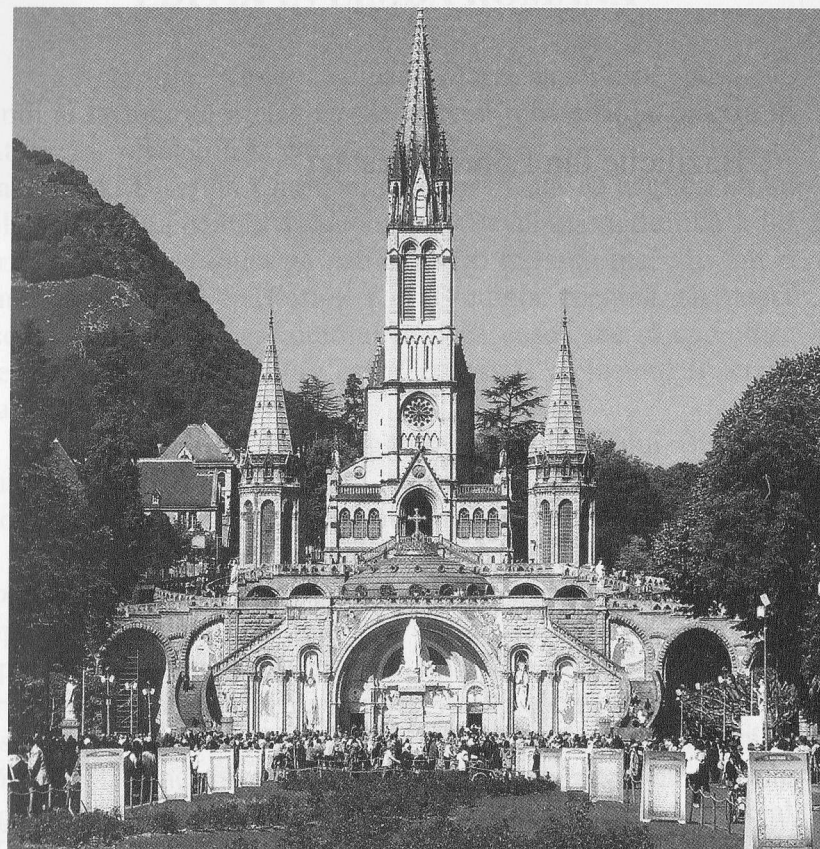
Îmbunătățiri aduse istoriei aparițiilor, **376**;

Notă asupra documentului numit «*Protestul Bernadetei*» elaborat de Henri Lasserre pe 13 octombrie 1869, **378**;

Documentele și *Istoria autentică*. Inventarul volumelor tipărite de Editura „P. Lethiellieux”, **383**;

R. Laurentin și dom B. Billet, *Lourdes. documente autentice*, **383**; „*Cercetări despre Lourdes*”, **384**; R. Laurentin, *Lourdes. Histoire authentique*, **384**;

Un document deosebit din 24 octombrie 1865, **386**.

Pr. Adrian F. Botea,
Vittorio Messori

INTRODUCERI

René Laurentin

APARIȚIILE FECIOAREI MARIA LA LOURDES. RELATARE DOCUMENTATĂ

Necazurile familiei Soubirous

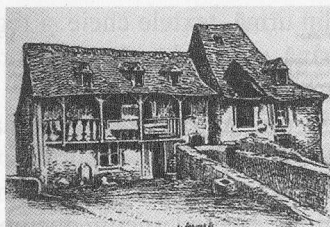
(1841-1858)

Totul le mergea pe de-a-ndoaselea celor din familia Soubirous în acea întunecoasă dimineață de joi, 11 februarie 1858.

Șirul de ghinioane începuse de demult. Precedase căsătoria lor și, de fapt, i-a fost ocazie.

Un deces

Totul a început în 1 iulie 1841 la moara *Boly*, o veche construcție apărută de gluga unor țigle brune pe pârâiașul *Lapaca*. Până ieri, era o casă fericită. Doar câteva clipe și nimic nu mai e ca înainte. Ecluza e închisă; roata e oprită. Oamenii stau încuiați. Înăuntru se află o familie în lacrimi: mama, Claire Castérot (44 de ani), și cei cinci copii ai ei, Bernarde (17 ani), Louise (aproape 16 ani), Basile (13 ani), Jean (10 ani) și Lucile (2 ani).

Lourdes. Vechea moară Boly

Tatăl, Justin Castérot zis „Boly”, și-a pierdut viața într-un accident în timp ce traversa cu carul său strada Poueyferré.

O căsătorie

Strămtorată de nevoi, văduva Castérot a început să-și analizeze problema în plin doliu: patru copii și o moară.

Dacă Jean, acest mucos, ar fi fost cel mai mare; și dacă soțul ar fi încheiat cumpărarea morii *Boly*, visul vieții sale, pus la cale cu răbdare vreme de douăzeci și doi de ani... Dar nu, mai este încă de plătit, iar situația legală nu e limpede deloc...

Cu toate acestea, nici nu-i trece prin cap să părăsească această moară pe care familia Castérot, rude ale proprietarilor, o gestionează din 1786...

Nu-i rămâne decât să o mărite pe fiică-sa cea mare pentru a putea continua să «macine» și, cu un pic de noroc, să termine achiziția. Nu există mare alegere în cercul de morari lourdezi: între o duzină de bărbați în putere, aproape toți sunt căsătoriți; ceilalți sunt ori prea tineri ori prea bătrâni.

În felul acesta, Claire Castérot s-a văzut nevoită să îi facă propuneri lui François Soubirous, de la moara Latour, ce era încă neînsurat la 34 de ani. Liniștit și departe de a se arăta nepăsător, ginerele sperat s-a dezvăluit îndată a fi o enigmă. Venea bucuros la *Boly*, părea că îi face plăcere, însă nu se mișca deloc. Tot ceea ce mama făcea pentru ca să devină interesat de Bernarde rămânea zadarnic, părea că respinge. Surâdea mereu, dar rămânea în propria-i carapace. Iar între timp, moara rămânea inactivă sau era pornită la preț tare piperat, datorită îndeletnicirii unui muncitor.

Se hotăra sau nu?... Enigma s-a dezlegat încet-încet, în virtutea unor indicii și întruniri de familie. Cea care îl interesa pe François nu era fata cea mai mare, ci a doua, Louise, blondă cu ochi albaștri. Încercară să-l facă să gândească. Să fim serioși, nu era cu puțință să se mărite a doua copilă înaintea celei dintâi și la doar șaisprezece ani! Mai puțin de jumătate din anii lui. Ar fi fost o afacere bună să se însoare cu «moștenitoarea», Bernarde, care era numai bună de el și atât de pricepută la cusut.

Dar nu, nimic nu-l da înapoi. Bland și încăpățânat, asculta zâmbind stăpân pe sine, însă fără a da înapoi nici cât o așchie.

«Louise va fi mai bună ca și casnică» repeta în sinea lui.

Pe de altă parte, Bernarde avea mai mult cap, era mai ordonată; însă nu capul ei și-l dorea François. Louise era cea care îi vrăjise inima. Rămânea totuși destul de cu picioarele pe pământ pentru a nu pune la mijloc pricinile sentimentale, ce nu

aveau întâietate între morarii din *Lourdes* din 1842; de aici lipsa de vigoare a raționamentului său. Dar, cu sau fără dreptate, un lucru era tot mai limpede: François ar fi luat-o pe ea sau nimic.

Din această cauză, hotărârea s-a lăsat așteptată un an de zile.

Căsătoria a fost fixată pentru 19 noiembrie 1842 (data la care Louise împlinea 17 ani). Dar iată că și mama lui François a răposat, în 21 octombrie. S-au mulțumit doar să celebreze, în timpul doliului, căsătoria civilă, care dădea posibilitatea punerii în regulă a afacerilor. Căsătoria religioasă și sărbătoarea nunții sunt amânate pentru vremuri mai bune. Vor avea loc anul următor, pe 9 ianuarie 1843. Atunci a intrat François la moara lui *Boly*.

Un început lipsit de grandoare. Proaspăt căsătorii și-au găsit fericirea – o fericire trainică – însă nu își bat prea mult capul cu problemele materiale. Din contră, nu stau deloc să se gândească la ele, fiind neglijenți din fire, iar, în plus, prea puțin înzestrați pentru a sta să judece, asta și pentru că niciunul nu știe nici să scrie, nici să citească și nici... să facă socoteli. Pe de-o parte soacra și fiica ei cea mai mare, analfabete și ele, însă înzestrate cu simțul afacerilor, sunt cu ei. Autoritatea noului morar este diminuată. Însă el s-a obișnuit așa, fără prea mare bătaie de cap. Dincolo de toate, nu sunt ei cei care gestionează afacerile de aproape doi ani? Iar

apoi, cine anume și-a schimbat numele prin căsătorie? Nu Louise, ci bărbatul: din François *Soubirous* a devenit pentru toți François *Boly*... Așadar totul merge ca pe roate în universul de la *Lourdes*, cu acel lung șirag

de mori una lângă cealaltă care își fac concurență de-a lungul cursului pâraiașului *Lapaca*. Desigur, se simt un pic strâmtorați

Moara Boly

să locuiască opt persoane în cele trei odăi ale locuinței, dar prin părțile locului nu prea există obiceiul de a face nazuri. La *Boly*, viața și-a reluat cursul plăcut și tihnit precum cel al pâraului *Lapaca*.

O naștere

La un an după căsătorie, pe 7 ianuarie 1844, la două ceasuri după-amiază, la moară are loc o naștere. E o fetiță. Are ten închis, cu doi «ochi de catifea». Va fi botezată Marie-Bernarde, însă în dialect, toți o vor striga Bernadeta.

A doua zi, la șapte dimineața, François, mândru și stânjenit, se prezintă cu mogâldeța la primărie. Ofițerul de stare civilă, Jean-Baptiste Claverie, completează certificatul de naștere, urmat de felicitări și de o veselă închinare de pahare împreună cu cei doi martori Jean Ségot și Jean Castérot, paznicul primăriei, la cafeneaua de vizavi.

Trecută o altă zi, pe 9 ianuarie, de aniversarea nunții, are loc întâia intrare a nou-născutei în biserica parohială, romanică, în care strălucesc basoreliefuri somptuoase din lemn aurit. În cristelnița¹¹ de granit (în care până astăzi sunt botezați lourdezii), părintele Forgues varsă apa. Nașa este mătușa Bernarde, ce încă își căuta un bărbat; de aici (pentru a compensa) vine alegerea numelui ce va fi folosit la botez. Nașul este Jean Védère (13 ani) cu părinții Michel și Thècle, care este sora mai mare a lui François Soubirous.

Clopotele sună în voie, precum e obiceiul pentru un copil legitim. Clopotarul își va căpăta o dublă măsură de grâu, asupra căreia morarul nu se va zgârci...

Bernadeta țipă.

¹¹ În ritul bizantin, *cristelnița* este denumirea specifică pentru vasul baptismal [Nota traducătorului].

«Va fi o adevărată pacoste», prevede tânărul naș, care a întâmpinat nisaiva probleme în a-i da preotului răspunsurile la slujbă cu toată gălăgia aceea.

Amintirea festinului care a urmat a fost fixată în forma unei note scurte, jumătate în franceză, jumătate în dialect:

«*Uo tistode crespets et bouteilles de piché sus era taoulo. On fit une ronde*».

Un lourdez înțelege. Ajung să înțeleagă și ceilalți, când află că *tisto* este un paner mare cu marginile teșite, *crespets* un soi de prăjitură cu cremă și că *piché* se referă la sticle pântecoase de doi sau trei litri.

Declinul

Prima copilărie a Bernadetei este înconjurată de sunetul angrenajelor și a pietrelor de moară, de râsul și de vocile clienților care-și iau micul dejun așteptând făina, în timp ce pe-afară nechează caii și rag măgarii.

Seara se coboară o tăcere mare. Nu se mai aude decât sunetul cristalin al pâ râului *Lapaca* în curgerea lui prin zăgaz către *Gave*, năvalnicul râu numit «de *Pau*»...

Într-o seară de noiembrie, această perioadă de fericire senină a fost întreruptă de un accident. Îngreunată datorită începutului unei noi sarcini, Louise ațipește într-un colț, aproape de cămin. Candela de rășină atârnată deasupra căminului cade peste trupușorul ei. Focul se aprinde. Ea se trezește într-un coșmar... Cu rănilor acelea, nu o mai poate hrăni pe Bernadeta. Între timp, la *Bartrès* (la patru kilometri de *Lourdes*) Mariei Laguës tocmai i-a murit unicul copilaș, Jean, de optsprezece zile. Cu această nenorocire se cârpește cealaltă. Bernarde va sta la doică pentru cinci franci pe lună, în monede sau în grâu.

Bernarde își conduce finuța și la «casa Burg». Va rămâne acolo opt zile, pentru a o obișnui.

În realitate, cel care se obișnuiește cel mai puțin (cine ar fi zis?) este François. Nu-și dă pace văzând legănelul gol și ia decizia să se ducă în fiecare zi până la *Bartrès*, cu scuza ducerii vreunui sac de grâu sau a unor afaceri de încheiat. Niciodată moara *Boly* nu a mai avut atât de mulți clienți pe acolo... aparent.

Louise s-a resemnat mai ușor, ocupată fiind cu convalescența și cu sarcina. Și apoi, a pierdut din vedere întâi născuta. Acea păpușică grațioasă și fragilă îi aparține cui se ocupă de ea. Bunica și nașa au îndrăgit-o și au avut grijă de ea. Obișnuită să dea ascultare în calitatea ei de fiică mai mică, Louise le lăsase lor această îndeletnicire.

«Ne cunoaște la fel cum o cunoaște pe maică-sa» remarcau cu mândrie celelalte două.

Pe 13 februarie 1845, leagănul e iarăși ocupat: este un băiețel, se va numi Jean. Of, Doamne, nu face altceva decât să se ofilească. La numai trei luni după naștere, pe 10 aprilie 1845, la orele șapte seara, nu mai e decât un lucrușor alb și rece care este dus pentru a fi așezat alături de strămoșii săi la cimitir.

Dar nu acest gol, ci primele semne de privațiune sunt cele ce o fac pe Bernadeta să revină la moară la scurtă vreme.

«E vremea să o înțărcăm», își tot zic de o vreme încoace soții Soubirous.

Însă Marie Laguës, care este tot fără copii, s-a atașat de păpușica ei și nu mai vrea să se despartă de ea, până într-acolo că, în ciuda reputației sale de femeie dură, o mai ține încă o lună în mod gratuit. O sarcină intens așteptată îi ușurează despărțirea. Louise Soubirous, care nu vrea să rămână datoare, îi lasă în dar un batic, iar Bernadeta revine în 1 aprilie 1846 la *Boly*, acest mic castel ce atrage privirea datorită zăgazurilor și pâ râișului.

În jurul acestei date, relația dintre familiile Castérot și Soubirous a devenit mai încordată. Acel *modus vivendi* care s-a stabilit în euforia dinainte de nuntă riscă să se șubrezească. Lipsa de responsabilitate în care s-a complăcut François fără prea mare bătaie de cap este și expresia unei nepăsări naturale. Îi sunt recunoscători pentru că recunoaște primatul soacrei. Dar acum, că afacerile merg prost, i se reproșează:

«Tu n-ai pic de inițiativă...!»

«Ești un timid...!»

«Era altfel cât trăia tata...!»

Se prefăce că nu aude, pentru a evita certurile, însă reproșurile îl întristează, îl fac să nu-i mai fie dragă viața de familie. Clipele de răgaz le folosește tot mai adesea pentru jocul de cărți la cafenea, cu prieteni care nu îi împuie capul. În final, în 1848, această situație se rezolvă. Bernarde o naște pe prima ei fetiță, chiar dacă încă nu a fost celebrată căsătoria. Louise așteaptă pentru septembrie un alt copil. Soacra decide să meargă să locuiască altundeva în oraș, cu copiii ei.

Pentru François și Louise e o ușurare. În sfârșit își au viața lor, după cinci ani de tutelă. Însă situația economică nu s-a îmbunătățit deloc. Moara e veche. *Lapaca* dă apă doar când vrea. Iar apoi, François este «nepăsător, fără inițiativă», Louise este «fără experiență». Desigur, atmosfera din casă e foarte plăcută. Este mai întotdeauna un aer de sărbătoare foarte primitor. Stăpâna varsă vin în pahare și pregătește minciunile (specialitatea ei). Dacă făina nu e gata, micul dejun este generos și domnește buna dispoziție. Prietenii nu plătesc, iar cerșetorii sunt bine primiți, la fel ca și călugării ce strâng oferte (este unul la *Bétharram*, Michael Garicoïts, ce trece din când în când...). Clienții rău platnici găsesc înțelegere; acești morari de la *Boly* nu se zgârcesc să dea (fără interese) datornicilor câte-o măsură de grâu sau de făină până la viitoarea seceră, cu gândul că fiecare

trăiește de unde muncește, ca o soluție pentru toate problemele...

Această stare de lucruri înmulțește clienții, însă este o clientelă prea puțin «interesantă»: aceea care nu plătește. În mod inevitabil echilibrul bilanțului se strică. Situația personală mai mult decât agitată a surorilor Luizei agravează lucrurile. Morarul mai poate rezolva cumva plata chiriei, 250 de franci, dar nu mai poate fi vorba de cumpărarea morii (care părea sigură la un moment dat), și nici de repararea componentelor.

Intervine și ghinionul. Iată că François a decis – pe bună dreptate – să repare zăgazurile ce au devenit prea șubrede. Monotonă, bătaia ciocanului pare să frângă neobișnuita tăcere a morii oprite. Dintr-odată, un țipăt stârnește panică. François intră ca teleghidat, cu o mână pe față, acoperindu-și ochiul stâng ce sângera. Fusesse atins de o schijă.

Din păcate, ochiul este pierdut. Obișnuiți cu aceste accidente ce se întâmplă frecvent între cioplitorii de piatră din *Lourdes*, medicii nu au pentru el alt remediu decât consolarea: ochiul care rămâne bun îl va înlocui pe celălalt, pentru că se va întări...

François își face așadar obiceiul de a întoarce capul spre stânga pentru a-și supraveghea angrenajele și pentru a descoperi ceea ce riscă să-i rămână ascuns de către vârful nasului, lucru atât de deranjant în primele zile. Calitatea făinii scade. Clientela bună se îndepărtează. Scadențele devin tragice. Două sau trei pahare de vin băute cu clienții rămași fideli îl fac să-și uite de amar, însă nu rezolvă nimic. Cum le vor reproșa gurile slobode, mai târziu, atunci când va fi ajuns ruina, aceste pahare de vin băute cu nesaț alături de ei! În 1854, de Sf. Ioan, nu mai au posibilitatea să plătească chiria. Deci trebuie să plece.

Bernadeta – zece ani și jumătate – vede cum piesele de mobilă sunt încărcate într-un car și, printre lacrimi, se îndepărtează de moara cea veche pe care-o văzuse atunci când a venit pe lume.

Respect pe Toate lucrurile sunt cărate la casa Laborde, domiciliu provizoriu. Muncind ca zilier ici-colo, François se agață de poziția sa de morar, așteaptă prima moară care s-ar elibera. Iar astfel iscălește – punând o cruce cu ochii închiși – un contract gras de preluare a morii Baudéan. Nu va dura mult.

Holera

Perioadă tristă cât cuprinde: în toamna lui 1855, Bernadeta este atinsă de holeră. Epidemia devastează localitatea: opt morți pe 23 septembrie; treizeci pe 10 octombrie. Mulți fug, însă persoanele consacrate rămân la locul lor, în linia întâi, alături de părintele Peyramale.

Omul pe care aceste împrejurări dificile îl scot în prim plan este noul comisar de poliție, Dominique Jacomet (treizeci și patru de ani), numit la Lourdes din noiembrie 1853. Panica generală îl face pe acest om fascinant un fel de erou. Calm și curajos, se implică personal în orașelul transformat într-un spital. Atitudinea sa curajoasă îi impulsionează pe temători. Îl implică pe mareșalul jandarmeriei, d'Angla, care în acele împrejurări nefaste îi devine prieten pe viață. Amândoi se pun la treabă fără să le pese că s-ar putea contamina. Urmând metodele energice sugerate de experții în această artă, ei freacă umerii bolnavilor cu paie până când aceștia își revin (tehnica le este familiară de la cai). Spinarea Bernadetei și pielea ei fragilă de fetiță de unsprezece ani îndură frecarea, cu atât mai energică cu cât există temeri pentru viața ei. Și datorită acesteia, reușește să supraviețuiască. Dar sănătatea ei, slăbită deja de la vârsta de șase ani, rămâne compromisă definitiv. Arta Rosinei Maillet, femeia vraci care a tămăduit-o în trecut cu remedii alcătuite de ea, se arată acum neputincioasă. Astmul nu o va mai lăsa până la moarte.

În a doua săptămână a lunii octombrie, epidemia se retrage fără a fi făcut victime în familia Castérot. Dar – lovitură a sorții – Claire Lavit-Castérot, mama Luizei și ultima bunică încă în viață a Bernadetei, moare la 22 octombrie, după ce învinsese morbul.

Ultima moară

Ghinioanele se țin lanț. La împărțirea moștenirii, 900 de franci sunt repartizați familiei Soubirous (echivalentul a trei ani de chirie!). Ei rezolvă astfel o situație complicată și se duc să își încerce norocul la moara Sarrabeyrouse, la Arcizac-ès-Angles (la patru kilometri de Lourdes). Merg să își «refacă» situația, cumulând moara cu o mică fermă de animale. Investesc acolo tot ceea ce au și mai pun ceva pe deasupra.

Încercare zadarnică. La prima scadență, François trebuie să se întoarcă la Lourdes, fără să mai aibă speranța de a mai găsi pe cineva atât de imprudent încât să-i închirieze o moară. Din morar maestru a devenit încetul cu încetul «zilier». Ideea este că astfel, își închiriază brațele pentru diferite munci. Iar acest lucru se plătește precum se plătește orice muncă necalificată: un franc și douăzeci pe zi, mai puțin decât închirierea unui bou (un franc și treizeci) ori a unui cal (un franc și cincizeci și cinci), mai musculoși.

Cu patru copii de crescut, cu duminicile și zilele în care nu găsește de lucru, «pâinea cea de toate zilele» se reduce adesea doar la cantitatea elementară. Este nevoie ca și Louise să lucreze: casnică, spălătoreasă, dând o mână de ajutor la cafeneaua din piața Marcadal în zilele de târg și, mai adesea, la muncile grele ale câmpului, fără a avea posibilitatea să se întrebe dacă sarcinile ori alăptările i-o permit. Însă ea este mândră. Și când te gândești că lumea pune sărăcia ei pe seama puturoșeniei...

De acum, că mama este adesea plecată, Bernadeta va fi cea care se va ocupa de frații și de surioare: Toinette, Jean-Marie și Justin, născut în 1 februarie 1855. Pentru acesta din urmă nu mai poate fi vorba de supt țâță acasă. Atunci când plânge, soră-sa mai mare îl ia și se informează pe care câmp lucrează mama pentru a aduna spice ori porumb, în funcție de anotimp. Vara, la umbra unei căpițe, micuțul flămând suge cu nesaț. Totuși ce fel de hrană poate lua de la această mamă